

Szerkesztői és
kiadói iroda,

hová a lapot illető köz-
lemények, előfizetési
pénzek, reklamációk
stb. küldendők.

Magtár-utca, Wla-
sits-féle ház.

RÖPKE IVEK

AZIRODALOM ÉS MŰVÉSZET KÖRÉBŐL.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Szerkesztik és kiadják: KOMJÁTI JENŐ és LUBY SÁNDOR.

Előfizetési ára

(szétküldéssel):

egész évre . . . 4 frt.

fél évre . . . 2 frt.

negyedévre . . . 1 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Munkatársaink.

Abafi Lajos, Adrienne, Agner Ferencz,
Bakó István, Csalomjai, Dengi János,
Ebeczky Emil, Fortunio, Földváry István,
Gáspár Imre, Hagyató Sándor, Horváth
Danó, Ipolyi Sándor, Jakab Ödön, Ko-
roda Pál, Kürthy Emil, dr. Luby Gyula,
Majthényi Flóra, Markbreiter Lajos, Meny-
nyey Ferencz (newyorki levelező), Moller Ede,
Pataky Arpád, Rácz Mihály, Rádl Ödön,
Reviczky Gyula, Rudnyánszky Gyula, dr.
Szemák István, ifj. Szimány József,
Thallóczy Lajos, gróf Vay Sarolta.

Tartalom: Csend van . . . (Költemény.) Maj-
thényi Flóra. — Julcsa. (Elbeszélés. II. Folytatás.)
Kürthy Emil. — Költői elbeszélések Koroda Pál-
tól. (Bírálat.) Reviczky Gyula. — Felhívás egy
gyorsírói kongresszusra. — A színházról. Mr. L. —
Mozaik. — Különlélek. — Szerkesztői üzenetek. —
Nyílt levél. Markbreiter Lajos.

Tárca: Levelek a konyhából. III. Adrienne.
— Titkos irás Zápolya János és Ferdinand királyok
idejéből. Thallóczy Lajos.

Miután az évnegyed vége felé jár, fölkérjük
azokat, kik lapunkat tartják, sziveskedjenek a hát-
rálékos előfizetési pénzt minél előbb beküldeni. A
beküldés legcélszerűbben posta-utaványon eszkö-
zölhető. A „Röpke Ivek“ kiadó-hivatala.

Csend van

Csend van a szobában, megállt a levegő
Mint viz a nagy tóban,
Mely felett a nyírfák sötét árnya reszket,
Hosszan elnyúlóban.

Itt is árnyak lengnek, gondolatim árnyai
Sötéten és halkán;
Ábrándaim holdja folyó ezüst fénnel
E borúban itt van.

S mint tavon a gyűrűk lassan megrendülnek,
Hogyha szellő érte,
Úgy reszket a légkör, ez a csendes légkör
Sohajomtól — érte!

S mint sötét bokor, mely a tó fölé hajlik,
Nézve saját képét,
Hulló levelein számítva a habban
Múló percek léptét:

Ugy én elmerengék szótlannal szívembe
— E csendet úgy értem! —
S az óraketyegés tűnő perceiben
Számítom le éltet!

Majthényi Flóra.

J u l c s a .

— Elbeszélés. —

írta Kürthy Emil.

(Folytatás).

II.

Igy múlt el a tél. Julcsa minden szabad
idejét arra használta fel, hogy Rózsa Pista
szobájába fusson, azt lehetőleg kicsinosítani

és gazdájával csevegni. Meg is látszott a
változás úgy a lakón, mint a szobán.

Rózsa Pista külsejét még csak most
lehet leírni, mert első találkozásunkkor úgy
össze volt görnyedve, hogy valódi alakja
nem volt kivehető. Pista mintegy 27 éves,
magas, sovány ifjú volt; arcának szelid vo-
násai nem voltak szépeknek mondhatók,
inkább az azokba vésvé látszott fájdalmas
kifejezés által váltak rokonszenvesekké.

A szoba fehér függönyökkel diszesitte-
tt. Az ágy felett aranyos keretben Julcsa
arc képe volt látható és az ablak párkányon
virágcserepben egy bokor szegfű nyílt. A
szobában mutatkozó rend és tisztaság Jul-
csa működését árulta el. —

— Isten veled! — E szavakkal top-
pant be Julcsa egy szép májusi reggelen
Rózsa úr szobájába. — Délutáu indulunk.

— Hogyan mennének, mikor nem men-
nek? Kérdé ijedten az érdekes szabó.

— De bizony megytünk, még pedig fu-
lura. Itt hoztam magának egy vigasztalót.
Erre a kanári mandlira azalatt úgy vigyáz-
zon, mint a két szemére, mert ez az asszonyó.
No . . . mit néz már olyan bambán . . .
hiszen mire a gesztenyét árulják a kapunk-
ban, ismét itt leszünk és akár mindjárt egy
starniczli maronival fogadhat az eszemadta!
— Igaz, majd elfelejtettem. Az asszonyom
küldi ezt a kelmét, hogy varrjon neki olyan
szabású pongyolát belőle, mint a multkori

T Á R C Z A .

Levelek a konyhából.

III.

. . . . És most is azt mondom, hogy
nincs igazuk! Kérem hallgasson meg
és legyen őszinte: Langyoskuton voltam
férjemmel az Annabálon. Langyoskut vidé-
künk leglátogatottabb fürdőhelye és Szu-
nyogostól — ahol férjem rokonainál a nyar-
rat töltjük — csak egy kis félóránnyira fekszik.

A multság pompásan sikerült . . . a
fürdővendégek igen érdekesek és épen nem
betegesek, sok tánczos jött a fővárosból, volt
ennéltozva elég ismerősöm, mert köztük volt
a kis Pali, a szőke Endre, a mosolygó Béla
és a szép Bódog. Élvezetemet kissé megza-

varta ugyan férjem uram hirtelen — állító-
lagos — rosszulléte, de minthogy —
nagy kegyesen — megengedte, hogy tovább
tánczolhatok, megígérve, hogy a kocsit visz-
szaküldi érettem, nem gondoltam többet a
házimedve szeszélyével és addig táncoltam,
mig végtére kifogott rajtam a fáradság. . . .

Óh, ha meggondolom, milyen isteni volt
az a souper esárdás, melyet azzal a roz-
Bódival táncoltam — majdnem hajlandó
lennék a rajtam elkövetett csúfságát elfe-
lejteni

Mint mondám erőt vett rajtam a bá-
gyadtság . . . fogtam shawlomat, bevetet-
tem magamat a kocsiba és alig hogy az
elindult, máris szunnyadozni kezdtem . . .
de jaj! . . . édes mámoromból egy férfikar
üelése riasztott fel, . . . s rémülve láttam,
hogy nem vagyok egyedül, . . . hogy a
szép Bódog ül mellettem. . . .

Sikoltani akarék, de azok a telt ajkak
ajkaimra tapadtak s elfojtották hangomat. . . .

Zörgetni akartam, hogy jelt adjak a
kocsisnak, de karjaimat acélizmai tartották
fogva.

Lábaimmal akartam rugdalódní, de
azok sem voltak már szabadon . . . és már
akkor későn is volt, mert felejtve
hogy ki vagyok, hogy mit teszek, hogy hova
visznek, . . . csupán a pillanat gyönyöré-
nek engedtem át magamat

Végre eszmélni kezdtem s pirulva kér-
dezém vakmerő társamat:

— Hogy jöttem ide?

— Nagysád valószínűleg eltéveszté a
kocsit és az enyémbe tilt, melyben már he-
lyet foglaltam volt és csak Bélára vártam
. . . . Óh mennyire hálás vagyok a jó fu-
nak késedelmeért. . . .

— Ah . . . de . . . hova visz?

volt . . . tudja azokkal a plissé fodrokkal . . . és hogy, majd ha különben is ir nekem — mert asszonyom bizonyosan tudja, hogy fog nekem írni — tizenje meg kész-e és akkor majd bejön érte a Sándor úrfi. — az asszony unokabátyja

— Tehát csakugyan elmegy s itthágy? . . .

— No már ne izéljen . . . ne gyerekeskedjék . . . no ni még talán sir is, a bizony, potyognak a könyei . . . ejnye no elég legyen már, ha mondom, mert bizony még én is rákezdem . . . De hát tulajdonképpen miért kesereg? Hiszen az a nehány hónap nem a világ . .

— Nem is az a bajom, mert hiszen előttem lesz kedves mosolygó alakod, fölemben fog csengeni ezüst hangod és szivemben fog élni minden éltető szavad . . . de érzem, hogy falun másba szeretsz, hűlenné leszesz . . . és ezt én túl nem élem mert — és ezt a szegény ember kitörő heves zokogás közt mondá — kívüléd senkim sincs e könyörtelen rideg világon.

— Azt bizony rosszul érzi . . . mert olyan hűséggel senki sem szereti mint én . . . tudja . . . és kár mindjárt gyanuba venni az embert . . . ez bizony nem szép isten veled! . . . mondhatom . . .

— Julcsám lelkem ne keserítsük még jobban az elválás perceit! Igéred hogy hű maradsz, és én türelemmel fogom lesni kedves leveleidet, különösen azt az utolsót a melyben megírod, hogy „holnap itt leszek.“

Ezek és még jó hosszas szerelmi ömlengések után, — melyek alatt ő méltósága ugyan csengethetett cizusára és melyeknek elbeszélése nagyon is elszomorítaná bájos olvasóim szívére, elvált a két szerelmes, örök hűséget esküdve egymásnak.

A szegény melancholikus szabólegény, kit csak Julesa rázott fel apathiajából, újra nekifogott a megkezdett kötény ránczolásának, mialatt nehéz könyecseppek hullottak a

sárga perkálra és csakis gyöngeségének ezen szemmel látható jelei voltak képesek a házasság szentségének felvétele előtt is már szalmaözevegységre jutott barátunkat nagy szívfájdalmából észére téríteni.

E naptól kezdve ismét a régi csendes ember lett belőle és sem nevetése sem fityülése nem hangzott többé a vizshangos folyosón.

(Folyt. köv.)

Költői elbeszélések Koroda Páltól.

„Nincs a világon se jó, se rossz; gondolkodás teszi azzá,“ mondja szegény Hamlet azoknak a barázdabillegetőknek, kik meghiznak a tányérnyalástól s kik mindenütt jól érzik magukat, a hol hazudni, hajlongani és édesen mosolyogni lehet s épen azért nem hihetik el a hőbortos királyfinak, hogy neki a világ börtön. Nektek nem az, hízogó rókák, lumpok és filiszterek; mert a ti legerősb vágyatok a cifra ruha, legnagyobb gyönyörtök a telt has és büszkeségtek a főlebbvaló egy mosolya. Látjátok, Hamlet mindezeket bírta, hiszen királyfi volt; de különös gondolkodása mégis börtönné tette neki a világot. Ti csókolni valónak találjátok a piszkot, gyalázatot és az általános nyomort, mert hát ilyen a ti gondolkodástok! Szeretitek a piszkot, hisz magatok is piszok vagytok! A ki legkevésbé hasonlít hozzátok, az — bolond!

Ez a bolondság a pesszimizmus. Mélyen kutat a szivben s annak fenekén meg is találja minden emberi tett ocsmány indokát, a kinek ily mély világnézete van. Ez találja meg leghamarább az igazságot, mert legmélyebben keresi, s meg fogja találni, hogy önzés, hiúság, gőg, élvágy az erénynek és bűnnek egyik forrása. Ezért pesszimista minden nagy lélek. A legjobb után vágyódik és a legrosszabbat találja meg. Lehetetlen, hogy nagy költő optimista legyen. Megelégedni a világgal annyit tesz, mint sze-

retni a léhaságot, piszkot, aljasságot és butaságot. Még a morál is filiszter-farizeus-morál, ha optimizmuson alapszik. Jézus óriási pesszimista volt.

Koroda kötetében is határtalan a pesszimizmus. Mind a négy beszélye illusztrálja Schopenhauer mondását: „Das Schicksal ist grausam und die Menschen sind erbärmlich.“ Azt tanítja, hogy a gonosság ragadós, mint a pestis. A jó embernek meg kell romolnia, mert a föld nem hordhatja magán a jóságot. A ki szerencsés, mind hitvány és nyomorult, mert a bűn szereti a bűnt; a nagy lelket pedig mindenki üldözi. Erény, jog, szerelem, hűség, szabadság, gyönyör, fájdalom, mind csak portéka. Megvásárolhatók. A világ így a hogy van, a legrosszabb. A teremtés kontár. Csak a tiszta szerelem, (Arthur) melyről azt mondta Heine, hogy csillag szemétdombon, és az irgalom (Az igazak jutalma) érdemelnek magasztalást. De a világ ezeket üldözi, kikaczagja. Nem vigasztal senkit, mert a teremtésben nincs vigasz. Nem is prédikál morált; nem akarja, mert nem reméli, hogy a világ megváltozzék. A gonosság halhatatlan. — Ezeket tanítja négy elbeszélésében.

A „Démon“-ban egy nagylelkű asszony tragédiáját látjuk, a kinek meg kellett válnia szeretőjétől s férjhez menni ahoz, akit gyűlölt. — Környezetének pokla, démona lesz. Férje megöli gyermekét és megőrül s Adél a vízbe ugrik. Lélekrázó gondolatok üzik a folyóba. Töprenkedik, valjon bűnhődés vár-e rá a másvilágon:

„Ott is bűnhődés?

Hisz' az volt teljes életem. Bűnöm
Önönmagának szörnyű ostroma.
Isten! s mernél büntetni engemet?
Lelkem' szilaj folyamnak alkotád,
És büntetnéd, hogy medrén átcsapott
S lerontá azt, mit utjában talált.
Reám te óriás terhet tevel,
És büntetnéd, hogy megtörök alatta?
Utnak küldtél viharos éjszakán,
Elzártál tőlem minden menhelyet,
És büntetnéd, hogy elsodort a szélvész?

— Néhány percz múlva Szunyogosan leszünk, hol legnagyobb fájdalomra — a kiszálláskor az utolsó csókot fogom bájos ajkaira nyomni.

— De ön valóban hogy is mondjam csak . . . és a kocsis és férjem a világ!

— Kocsisom tudja, hogy a hallgatás — bankó, férje és a világ mit sem fog megtudni, mert visszafordulok Langyoskutra és értesitem kocsisát, miszerint urnője egy barátjánőjével már hazahajtatott . . . Nos, még mindég neheztel?

— Igen az-az hogy ez iszonyu!

Igy dadogtam volna még jó sokáig, magam sem tudom hogy mit, hogy ha a kocsis meg nem áll, az utolsó csók nem némit el s — magam sem tudom hogyan —

— nem érzem magamat a kocsiból rokonunk kertjének porondjára leemelve

Férjem és a háziak aludtak, még csak szobaleányom segítségét sem véve igénybe — hamar levetkőzöttem és rövid idő múlva édesdeden aludtam.

Másnap a hírlapokat olvasva a „törvénytársasági csarnok“ rovatában kalandomhoz hasonló eset tárgyalásának leírása kötötte figyelmemet . . . és képzelje csak az a vakmerő felmentetett mert — mint az indokokban különösen hangsúlyoztatott — a leggyengébb nőn sem képes a legerősebb férfi sem akarata ellenére győzedelmeskedni!!

Ezt én kereken tagadom mert tapasztalásból tudom . . . én is felakartam adni ezt a szemtelen Bódogot de eltekintve a mende-mondától és férjem haragjától mit érek vele, ha felmentik!

Ah! így jár a szegény, gyenge nő.

Ugyan kérem nem tudja, mikor lesz megint Langyoskuton bál?

A d r i e n n e.

Titkos irás Zápolya János és Ferdinánd királyok idejéből.

A titkos ugynevezett chiffre irás lényegileg nem egyéb, mint a szokásos betűknek mások által nem ismert jelek által való helyettesítése. A fő benne a kulcs. Annál nehezebb ezt megtalálni, minél kombináltabb a betűrendszer. Mondanunk sem kell, hogy leginkább a diplomacia az a tér, hol a titkos irás fontos szerepet játszik. Ez alkalommal egy 1530-ki chiffre-sort mutatunk be t. olvasóinknak, a Magyar Nemzeti Múzeum kéziratgyűjteményéből, mely Veráncsics

Isten, ha engem büntetsz, nyomorult vagy!
Én kikacozlak!

A „Világok alkotója“ a poéta ironikus neve. Egy főrangú asszony szökést tervez egy szegény poétával. Ezt megakadályozzák, s a poétát, aki mestere a szónak, párbajban kisé megvagdadják. A nő, Alice, azt híven, hogy szeretője halálos sebet kapott, megöli magát. A poéta szerencsésen kigyógyul s esze ágában sincs meghalni. Csak nagyon bánatos elégiát ír Aliceről. — Egy lelkében nagy, tetteiben nevetséges ember ironikus rajza. — Az a gúny nagyon oda illik. Megszánjuk őt. Gyönyörű!

Arthur. Egy ledér élvhajász viszonyú bűnhődése, ki egy ártatlan leányba halálosan beleszeret, de aranyhalmaza nem képes kieszközölni, hogy a szegény Hermin elhagyja kedvesét vagy csak egy nyájas tekintést vessen Arthurra. Undorral tölti el eddigi élete; de jó nem tud lenni: megőrül. — Hugoviktori jelenet az, mikor Arthur fukar és uzsorás nagybátyja, a ki megölte testvérét (Arthur atyját), haldoklik. Arthur behívja cimboráit s szétszórja köztük az uzsorás kincseit. — Ilyen az is, mikor Arthur a Duna partján asszonyokat vásárol. — Ifjú asszony férje koporsója után tántorog. Arthur pénzt ígér neki, s az asszony karjába fűzi karját. Mellettük egy öreg ember vezeti kis lányát. Ezt is megveszi Arthur, bár a lánynak már vőlegénye van; de az szegény ördög. — Aztán eltaszítja magától a két rimát:

„Potom áruikk itt minden, de minden,
Szent gyász, becsület, szűzi csók, a lélek!“

„Az igazak jutalmá“ban egy pap szerepel, aki nyomorultan vész el, mert híven járt el hivatásában. A szenvedők istápjja, a szegények vigasztalója volt. — A papok annyira elfajzottak, hogy egyetlen igaz társukat kidobják körükből s éhen hagyják meghalni.

Antal a hirneves esztergami érsek és kancellár irataiból került oda.

A betűsor ez:

a b c d e f g h i k l m n
ξ √ α ∫ x m ∫ ω π ρ σ τ υ
o p q r s t v x y z
ω ∥ ∥ ∥ s ε Ω ψ φ □ ×

Az írás kulcsát nem nehéz megismerni; első tekintetre látjuk, hogy 7—8 alak kivételével megannyi jegy a görög alfabétből van véve. A magyarázat könnyű; hogy miért? mert a görög nyelv ismerete akkor tájban alig-alig, hogy a tudós körökben foglalt tért, nisz tudjuk, hogy leginkább a reformáció lendített a nyelv ismeretén.

Ennyit e rendszerről.

Közli: Th. L.

Megható képe egy igaz ember együgyűségének, akiben több a becsület, mint az okosság. — Egy magyar Pfarrer von Kirchfeld. Evangéliumi részletek. P. mikor a nyomorult asszony, kit Antal, miután gyermekével együtt megmentette az öngyilkosságtól, házába fogad, a szűz Mária képe előtt térdepel; vagy a karácsonyi jelenet, midőn Antal a falu szegény gyermekeit már nem tudja másképp megajándékozni, mint, hogy felosztja köztük kenyereit. Azután a bibliába mélyed,

„És lelke lángol, Istennel beszél:
Milyen nyomorult, milyen árva volnék,
Ha nem kisérnél, nem vezérlenél.
Erőt ki adna éhséggel dacolni,
Előre törni fáradt lábakon?
Ki óvna meg, hogy sivár földi élvezek
Sarába el ne süllyedjek vakon?
Háborgó szívemet ki csillapitná?
A vészek közt ki járna énelem?
És ki virasztna álmaim felett, míg
Nyugodni hajtom fáradott fejem?
Ki őrzene, hogy senkit meg ne vessek,
Bár látom a legrútább vétkeket;
És hogy szeressem annál lángolóbban,
Mentül inkább gyűlölnék engemet?“

Másnak más helyek fognak tetszeni. Oly kötet ez, melyet, mint a géniusz minden alkotását, nem lehet elégszer olvasni. — Ha Koroda évről-évre így fog emelkedni, világköltő lesz. — Hogy a mi bölcs sajtónk lanyhán fogadta, az nagyon természetes.

Reviczky Gyula.

Fölhívás egy gyorsírói kongresszusra.*)

Az emberi nem haladásának egy nagy akadály a természetünkben rejlő vis inertiae, a találmányok s közmívelődés előnyeinek fölhasználásában való tunyaságunk: a találmányoknak először hitetlen bámulól csak ha könnyű szerrel juthatunk az általok nyújtott előnyök s élvezetek birtokába, méltatjuk azokat némi olesó figyelemre, — legjobban szeretnők, ha a stílt galamb a szánkba reptülne. Így vagyunk a gyorsírással is.

Minden mivel ember elismeri most már a roppant haladást a közönséges cursivírás-hoz képest s mégis hány állam tudományos intézetei felsőbb osztályaiban kötelezett a gyorsírás? mert ne ámítsuk magunkat, hogy a gyorsírás csak a tudományos körök írása lesz: hány tanár tudja tehát nálunk a gyorsírást; pedig mily nagy könnyebbités lenne ez a felsőbb osztályokban a fordításokkal tultérhelt ifjura, ha írásbeli dolgozatait gyorsíratilag végezhetné? Az egyetemi ifjura pedig valódi áldás, ha a kollégiumokban jelesebb tanárai előadásait híven jegyezhetné; egy jeles tanár élő szóbeli előadása ugyanis százszor többet ér száz élettelen foliansnál. — Ujabb időben legjelesebb szakkönyveink hirneves tudósok élő előadásai után szer-

*) A Thallóczy Lajos által szerkesztett „Magyar Gyorsíró“-ból.

kesztvék. A polgári, de különösen a bünyítő ügyekben pörlekedő nemzetünknek nincs hossza-vége a felebbezéseknek s néha igaztalan ítéletnek; mert a felek vallomásai s előadásai nincsenek szószerint leírva s illetőleg legyorsírasolva. Honatyáink ostromolják a gyorsírodát, pedig jobban megférné tekintélyökkel, ha vagy maguk, vagy pártjukbeliek gyorsíratilag ellenőriznék szóbeli előadásait.

Hazánk fölvirágoztatása s boldogsága ezen hatalmas tényezőjétől, az országgyűléstől, várjuk tehát az iniciatívát, ha kellő helyen nincs érzék ezen kulturai eszköz fölhasználására, hogy t. i. valamint jelenleg a középtanodák alsóbb osztályaiban heti két órában a szépírás, ugy ezentul a felsőbb osztályokban heti egy órában a gyorsírás fog taníttatni; — ne hagyjuk magunkat e részben is a kulturában előrehaladottabb nemzetektől megelőzteni, — gyors léptekkel kell haladnunk, hogy a keleti kultúra fenn kimagasló, nélkülözhetlen óreiül tekintessünk, különben napirendre tér fölöttünk a világtörténelem!

A gyorsírás művelőihez s illetőleg a gyorsírókhoz s a gyorsírás tanítóhoz is azonban egy komoly szóm van. A különböző rendszerek pártolóiiban föltételezek annyi higgadt önálló gondolkodást, hogy belássák, miszerint ez írásmód is napról napra tökélesbülhető s egyuttal azt is, hogy belátják, miszerint egy nemzetben névhez nem kötött, azonban csak egy írmód lehet az egyedül divó s megfelelő, ez pedig az, mely a nemzet nyelvének geniusához legjobban alkalmazkodik. Nagyot vétkezünk e részben nemzetünk előtt elkeseredett pártoskodásunkkal, mely az egész gyorsírást kompromittálja. Hogyan bizzók egy nemzet valamely képességünkben, melynek nincsen először nemzeti alapja s főleg másodsor állandó egyöntetű elve, melyen e képességünk kiindulva haladjon. Ismételve kell hangsúlyoznom, hogy csak egy írmód lehet az egyedül megfelelő s nagy gyávaság volna ránk nézve kimondani, hogy izolált nyelvünk a gyorsírásban is más nyelvtől kölcsönözzön gyorsírást, mint ezt fájdalom! a közönséges cursiv írásban tevő. Most ismerjük csak, mily nagy hátrányára van nemzeti írásunknak, hogy sajtáságos nyelvünk gazdag hangjainak megfelelő önálló egyszerű jegyei nincsenek, gyarapodott technikai ügyességünk mellett miért ragaszkodjunk a gyorsírásban is bármely idegen rendszerhez, mely nyelvünk gazdag hangzatosságát nem képes jelezni?

Az ország összes gyorsíróihoz fordulok tehát, midőn egy országos kongresszusra hívom fel, melyben egy nemzeti gyorsírás alapelvei megalapítván, a nemzeti gyorsírás ellenőrzése s fejlesztése egy központi bizottságra ruháztassék, hogy a nemzet méltónak találhassa a gyorsírás pártolását s tudományos intézeteiben való ápolását. A kongresszus eszméje nem új, s miután egyéb

ágakban is üdvös eredményeket nemzett, úgyünkben is csak jó célra vezethet. Ez okból a többi lapok igen tisztelt szerkesztőit is bizalommal fölkérem az eszme fölkarolására s népszerűsítésére — szívesen ajánlkozván mindennemű válasza a kezdeményezés ideje alatt.

Podolini Gyurmán Andor,
a budai kir. egyetemi főgymn. r. tanára,
a gyorsírás képesített tanítója.

A színházról.

(Molnár György vendégjátékai: „Nárcisz“, „Rabbi Meir“, „Szulliván“, „Coriolán“, „Tartuffe“, „Samil.“)

Julius 26-án lépett fel Molnár a helybeli színpadon először Brachvogel „Nárcisz“-ában. Bravourral, hatásosan játszott s a közönség, főképp ez igazán jóhoz nem szokott közönség tapsait ugyancsak kiérdemelte. Konstatáljuk azonban, hogy nem egészen jól fogta fel szerepét. Nárcisz ugyanis egy boldogtalan szerelmes, ki neje vesztén gyászol. De Molnár György Nárcisza nemcsak gyászoló (vegyülve a párisi bohóc vonásaival), hanem egy tulhajtott jellemű, kétségheesett ember volt, a kinek fotytonos schajtozása, nyögése és tulzott gesticulatioja nekünk nem tetszett.

A „Rabbi Meir“-t, a geniális Dóczi első drámai kísérletét, ezt a vontatott, unalmas tragédiát és a „Szulliván“-t egészen mellőzve, „Coriolán“-ról mondunk egy pár szót.

Augusztus 2-án, félig üres szintér előtt mutatta be a jönevű drámai színész force-szerepei egyikét, Coriolánt. Elbájolt. Jellemzetesen, művészi felfogással játszott. Teljezen visszatükröztette a kevély, hős római arisztokratát. A többiek persze kontárkodtak.

F. hó 4-én, szombaton Molnár jutalomjátékaul „Tartuffe“ került színre, ismét pici közönség előtt. A hőstragikus megmutatta, hogy a komikumban is mester. Jeles vendégünk Tartuffeje semmi kívánivalót sem hagyott hátra. Tökéletes jezsuita volt. Balogh, Balázi Ilka és Berki Ida megállták helyüket. Balogh azonban, kivált az első felvonásban, nagy mértékben tulozta Árgont. Az első felvonásban bohócot alakított belőle, noha csak mint együgyű rászédett kellett volna bemutatnia. Berki Ida fain kis szobaciczus volt. Ez volt még a legösszevágóbb előadás, a mit eddig láttunk. Csak a sugó volt kiabáló s zavarta szertelenül az illuziót.

Molnár a következő nap „Samil hareza az oroszok ellen“-című látványosságban, melyet zsúfolt ház előtt adtak, bucsúzott el, nem közönséges emléket hagyva maga után.

Mr. L.

M o z a i k.

A „Nógrádi Lapok“ revanchea.
Horváth Danó viccel! A következő módon kivicceli színi kritikuskunkat:

„Egressy, ki, mint a „Röpke Ivek“ szelleműszi kritikusa, valami német kométkommentár után írja: „oly nem-utozszéli alakító tehetséget, magasabb érvényre képes emelni, annak (t. i. Egressynek) a tetszés virága (?) a művészet verőfényes mezején (!?) nem hiányozhatik.“ — „Ne neked „Röpke Ivek!“ gondolta magában a mi Danink, míg bajusza alatt jelentősen mosolygott; (bizonyosan a szemével is hunyorított egyet). „Brávó Dani! Te ugyancsak ki-tettél magadért! Helyre gyerek vagy!“ bókolt magának egy titokban.

Utóljára is kisül, hogy Horváth Danó többet ért a kritikához, mint Markbreiter. Sőt az is kisül, hogy ő szellemes egy redaktor!

Mert nem nagyszerű élce az, kérem, ha „tetszés virága“ után (miért? miért nem?) egy kérdőjelet, „verőfényes mező“ után (miért? miért nem?) egy felkiáltó és egy kérdőjelet teszünk? Mert hát: „De gustibus . . .“ és a kedves kollégának az ily nem-lapidaris styl nem tetszik. Olvasói pedig — ha oly együgyűek volnának — végre is kénytelenek lennének elhinni, hogy abban a kifejezésben mégis csak van valami helytelen, mert hát utána áll egy — kérdőjel.

Mi pedig attól tartunk, hogy a kolléga, ki egy kissé munkatársunk is, megint nyilatkozni fog (s ez volna tőle a legjobbi) és azokat az együgyű kérdő s felkiáltó jeleket ismét sajtóhibakul kéri majd betudni.

Nyilatkozatának szívesen adunk jövőre is helyet, csak azután ne essék úntalan cseberből vederbe!

* * *

„Rabbi Meir“-t adták érem szombaton. Egy zsidófiúcska, ki már kevéssé a katekizmusban is jár-tas és ismeri Izrael szigorú törvényeit, a „szabbat“ megszenteltetésének erős tilalmát, csudálkozva kérdezi, a színlapot syllabizálva, atyjától: „Papa! a rabbi mé' ír szombaton?“

K ü l ö n f é l é k.

Megjelent és beküldetett a „Magyar Gyorsíró“ 1-ső száma. Szerkesztője lapunk munkatársa: Thallóczy Lajos, ki a Stolze-Fenyvessy-féle gyorsírás terjesztését tűzte ki célul. Az ügyes kis lap ára: egész évre 3 frt, egyleti tagok részére 2 frt, tanulók részére 1 frt.

A „Magyar Gyorsíró“-ból, Thallóczy Lajos m. történelmi társulati segédtitkár és munkatársunk derék lapjából vesszük át a felhívást egy tartandó sztenografiai kongresszusra. Bizony ohajtandó, hogy minél többeket hasson át a meggyőződés ezen írásmód hasznos és célszerű voltáról! Ajánljuk minden tudványó, de különösen az ifjuság figyelmébe! Ismerkedjenek meg előnyeivel ez írásnak, mely szintén azon törekvésnek, mely a közlekedési eszközök megkönnyítését célozza s mely annyira a levegőben van, egyik kifolyása. Tárunk is hoz mutatványt a „Gyorsíró“ melléklapjából.

Az aggteleki ásatásokról, melyek augusztus közepe táján fognak végre vitetni, kimerítő ar-dóstitást kapunk Thallóczy Lajostól, ki, mint a történelmi társulat tagja, ott jelen lesz.

Majthényi Flóra „Ujabb Költeményei“ című kiállításban, kedves tartalommal megjelentek. A tiszta jövedelem a Madách-szoborra van felajánlva. A kötet ára 1 frt és szerkesztőségünkben is meg mindig kapható. Bővebben is foglalkozunk vele.

A vasárnap, f. hó 5-én megtartott népgyűlés nem valami jól sikerült. Nem volt csöppet

sem imponáns, és ez részben a rendezők hibája, mert rosszul választották az időt s nem nagyon hatásosan állították össze a programot. Nagyrészt helybeli ügyvédek tartották a beszédeket. Jeszenszky Danó, Réményfy József, Bodnár István, Kövy Tivadár és Harnos Gábor dikciójúak. Az is malasztás volt a rendezőtől, hogy a meetingről egyetlen budapesti lapot sem értesítettek.

A tűzoltó-majális, f. hó 7-én kedélyesen folyt le. A podluzsanyi erdőben vígadó társaság jókészen oszolt szét.

Az ipolyágiak vasárnap, f. hó 12-én hangversenyt rendeztek, több jelesebb művészi erő, jelesül a fővárosi körökben kedvezőleg ismert Siposs Antal zongoraművész közreműködésével. A jövedelem iskolai célokra fog fordítatni.

Molnár György, vendégszerepléseit befejezve, innen Lévára utazott, hol Hubay társulatánál szintén föllép.

A „Olgarete“, Asmódi Gáspár Imre lapja — mint halljuk — újra megindul. A kitűnően szerkesztett, csipős, szellemű esprit-lapra igazán szükség volna!

A Pataký Árpád által Nyíregyházán megindítandó szépirodalmi lap szeptember végén jelenik meg először.

Műkedvelői előadást terveznek többben, melynek tiszta jövedelme részben a török sebésültek, részben a helybenjátszó vándorszínész-társaság javára lenne fordítandó. Berczik „Fertálymagnásai“-t játsszák.

Szécsényben voltak néhány előadásra színeszeink; s a kirándulás elég hasznót hajtott. Most ismét itt vannak s befejezik a saizont talán néhány nap múlva.

Szerkesztői üzenetek.

Gáspár Imre. Budapest. Az elmaradt számokat küldöm. Legközelebb mindenről értesítelek.

Dr. Szemák István. Köszönettel vettük s legközelebb felhasználjuk. Elfelejté megírni budapesti adresse-ét, azért nem írhattunk rögtön.

K. László. Esztergom. Küldeményét kaptuk s a beszélyt fel is használjuk, míhelyt bevégeztük a most folyót. Az ígért dolgokat várjuk. A megjelent számokat együtt küldjük el nevére. Magánlevél meg.

Adrienne. Az áthuzott helyeket, utólagos beleegyezése mellett, közöljük.

Majthényi Flóra. Köszönet!

Roviczky Gyula. Denta. Egy kis türelnet! Thallóczy Lajos. Budapest. Ugy tettünk. Üdvözlét!

Kürthy Emil. A „Julcsa“ hátralevő részét, kérjük egyszerre megküldeni, ha lehet, posta-fordul-tával. A többiről intézkedünk. Különb magánlevél meg.

Nyilt-levél

a „Nógrádi Lapok“ szerkesztőjéhez.

T. Horváth úr! Ön engem szelleműsnek nevezett. Sajnálom, hogy Önt ugyane jelzővel meg nem tisztelhetem. Azt is említette gunyosan, hogy német kommentár után írok. Az én kommentárom valóban német, még pedig a Lessing dramaturgiája, de vajjon minő s melyik az Öné? Bizony nagyon sí-lány-lehet a forrás, melyből bírálatait meríti! (P. a „Velencei kalmár“-ról szólót). Ennyit akartam megjegyezni. — Illó tisztelettel.

B.-Gyarmat, 1877. augusztus 9.

Markbreiter Lajos.